

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 4 lutego 2016 r. , w sprawie I C 754/15 Sąd Rejonowy w Skierniewicach zasądził od pozwanego M. B. na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. kwotę 1.600 zł (jeden tysiąc sześćset złotych) z umownymi odsetkami w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP liczonymi w skali roku od dnia 2 października 2014 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 444,54 zł (czteryście czterdzieści cztery złote pięćdziesiąt cztery grosze) tytułem zwrotu kosztów procesu; oddalił powództwo w pozostałym zakresie; nadał wyrokowi w pkt. 1 jako zaocznemu rygor natychmiastowej wykonalności.

Sąd Rejonowy ustalił i zważył, że w dniu 30 sierpnia 2014 roku pozwany M. B. zawarł z powodem (...) Sp. z o.o. w W. (dawniej LendON.pl sp. z o.o.) za pomocą środków porozumiewania się na odległość umowę pożyczki. W dniu 20 grudnia 2013 roku pozwany dokonał wpłaty opłaty rejestracyjnej w kwocie 0,01 zł na rachunek bankowy powódki, tym samym akceptując warunki Umowy Ramowej P. LendOn.pl. W dniu 30 sierpnia 2014 roku powód przekazał pozwanemu do dyspozycji środki pieniężne z tytułu zawartej umowy pożyczki w wysokości 1.600 zł. Na całkowity koszt pożyczki złożyła się opłata administracyjna, w wysokości 333,06 zł. Opłata administracyjna oznaczała opłatę należną pożyczkodawcy od pożyczkobiorcy w wysokości określonej w umowie pożyczki z tytułu udzielenia pożyczki. Udzielona pożyczka nie była oprocentowana. Termin spłaty pożyczki upłynął z dniem 29 września 2014 roku. Pozwany nie wywiązał się z w/w umowy i nie spłacił należności wobec powoda. Natomiast – stosownie do § 12 – 12.1. umowy ramowej pożyczki – należność z tytułu umowy staje się wymagalna w Dniu Spłaty określonym w Indywidualnych Warunkach Umowy. W przypadku jeżeli pożyczka lub jej część nie zostanie zwrócona w terminie Pożyczkobiorca zobowiązany jest do zapłaty oprócz kwoty pożyczki odsetek za nieterminową płatność pożyczki, to jest za okres od Dnia Spłaty P. do dnia zaksięgowania kwoty pożyczki na Koncie Bankowym Pożyczkodawcy. Odsetki za nieterminową płatność pożyczki naliczane są w wysokości odsetek maksymalnych określonych w art. 359 § 2¹ k.c., to jest czterokrotnej wysokości kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego. Ponadto, gdy pożyczka lub jej część nie została zwrócona w terminie, pożyczkobiorca zobowiązany był zapłacić pożyczkodawcy opłatę za upomnienia drogą telefoniczną, drogą elektroniczną oraz w formie SMS, w kwocie wynikającej z Tabeli Opłat stanowiącej załącznik niniejszej Umowy Ramowej P., jak również znajdującej się na S. Internetowej Pożyczkodawcy. Powód zastrzegł również, iż w sytuacji opóźnienia w spłacie pożyczki, pożyczkodawca ma prawo podjęcia działań mających na celu odzyskanie swojej wiarygodności, w tym w szczególności do przekazania tej wiarygodności do obsługi przez zewnętrzny podmiot. Powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 1.933,06 zł w terminie siedmiu dni od doręczenia wezwania. Na żądaną kwotę składała się kwota pożyczki w wysokości 1.933,06 zł, opłata za wezwania do zapłaty w kwocie 630 zł oraz kwota 22,15 zł tytułem odsetek maksymalnych naliczonych za cały okres opóźnienia od kwoty 1.933,06 zł. Pozwany nie uregulował w/w. należności. Na dochodzoną w pozwie sumę składa się kwota udzielonej pożyczki w wysokości 1.600 zł, kwota 333,06 zł tytułem opłaty administracyjnej oraz kwota 630 zł tytułem zwrotu opłat za monity.

Sąd Rejonowy wskazał, że w sprawie znajdują zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego, w szczególności dotyczące umowy pożyczki (art. 720 – 724 k.c.) oraz postanowienia zawartej przez strony umowy, podlegającej szczególnemu reżimowi określonymu w ustawie z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (Dz. U. 2011, nr 126, poz. 715). Zgodnie z treścią art. 720 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić te samą ilość pieniędzy albo te samą ilość rzeczy tego samego gatunku i w tej samej jakości. W świetle zgromadzonego materiału dowodowego powództwo znajdowało uzasadnienie co do kwoty 1.600 złotych stanowiącej kwotę kapitału pożyczki, zaś co do kwoty 963,06 zł podlegało oddaleniu jako niezasadne. Kwota 963,06 zł stanowiła sumę żądanych kosztów działań windykacyjnych (630 zł) i wysokości żądanej opłaty administracyjnej (333,06 zł). Źródła swoich roszczeń co do kwoty 963,06 zł powód upatrywał w postanowieniach wzorca umownego zastosowanego w relacji z pozwanym jako konsumentem, które w ocenie Sądu Rejonowego mają charakter klauzul abuzywnych. Jak bowiem stanowi art. 385¹ § 1 i 3 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami,

rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. \podzielił Sąd I instancji stanowisko Sądu Najwyższego, określone w uchwale z dnia 13 lipca 2006 roku (sygn. akt III SZP 3/06), w której Sąd Najwyższy stwierdził, że „stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sadu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c., może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów”. W uzasadnieniu do powyższej uchwały Sąd Najwyższy uznał m.in. że nie jest konieczna dokładna, literalna identyczność klauzuli wpisanej do rejestru i klauzuli z nią porównywanej, i stąd niedozwolone jest stosowanie także takich postanowień wzorców umów, które mieszczą się w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru, której treść zostanie ustalona w oparciu o dokonaną jej wykładnię. Jeśli cel utworzenia spornej klauzuli odpowiada celowi sformułowania klauzuli uznanej za niedozwoloną, oba zapisy można uznać za tożsame. Stosowanie klauzuli o zbliżonej treści do klauzuli wpisanej do rejestru, która wywołuje takie same skutki, godzi tak samo w interesy konsumentów, jak stosowanie klauzuli identycznej co wpisana do rejestru. Postanowienie przewidujące możliwość obciążenia konsumenta opłatą administracyjną stosownie do § 11 - 11.1 umowy ramowej pożyczki, oraz obciążenia konsumenta kosztami windykacyjnymi na podstawie art. § 14 - 14.3 umowy są postanowieniami umownymi indywidualnie nieuzgodnionymi w myśl przepisu art. 385¹ § 1 k.c. Postanowienia indywidualnie uzgodnione w myśl w/w przepisu to nie postanowienia, których treść konsument mógł negocjować lecz takie postanowienia, które rzeczywiście powstały na skutek indywidualnego uzgodnienia. Tym samym, badając rzeczony klauzule pod kątem ich abuzywnego charakteru, należało uwzględnić dorobek orzecznictwa w zakresie klauzul już uznanych za niedozwolone, a następnie zbadać, czy cel klauzuli uznanej za niedozwoloną jest tożsamy z celem postanowień zawartych w umowie ramowej pożyczki przedstawionej pozwanemu, na podstawie których powód wywodzi swoje roszczenia. Wskazał Sąd Rejonowy na zastrzeżenie w umowie ramowej pożyczki postanowienia określającego obowiązek zapłaty przez pozwanego tzw. opłaty administracyjnej, stosownie do § 11 - 11.1. ramowej umowy pożyczki. W świetle umowy opłata administracyjna stanowi koszt całkowity pożyczki, zaś umowa definiuje ją jako „opłatę należną Pożyczkodawcy od Pożyczkobiorcy w wysokości określonej w umowie pożyczki z tytułu udzielenia pożyczki”. Opłata ta w ocenie Sądu I instancji miała pełnić dwojaką funkcję, tj. po pierwsze wynagrodzenia za przygotowanie umowy i w tym zakresie odpowiada definicji opłaty przygotowawczej oraz wynagrodzenia za sam fakt udzielenie pożyczki i udostępnienia pożyczkobiorcy kapitału w określonej wysokości, i w tym zakresie z kolei odpowiada istocie oprocentowania. Dopuszczalność zastrzegania opłat przygotowawczych stanowiła uprzednio przedmiot kontroli Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, choćby w punkcie IV decyzji (...) z dnia 20 grudnia 2013 roku. Zdaniem Prezesa UOKiK działania przedsiębiorcy naruszają zasadę ekwiwalentności świadczeń, gdy opłata przygotowawcza jest ustalona w wysokości przekraczającej koszt przygotowania umowy dla danego klienta. Wówczas bowiem stanowi ona dodatkowe wynagrodzenie za czynności, które pożyczkodawca zobowiązany jest wykonywać w ramach już ustalonego wynagrodzenia za udzieloną pożyczkę, jakim jest jej oprocentowanie. Stosowanie opłaty w tej wysokości stanowi zatem przerzucenie na konsumenta kosztów i ryzyka prowadzenia działalności gospodarczej przez przedsiębiorcę. Z drugiej strony zaś, określenie wysokości opłaty administracyjnej w relacji do czasu korzystania przez pozwanego z pieniędzy powoda (kapitału pożyczki) oraz sumy pieniędzy postawionej do dyspozycji pozwanego każe postrzegać ją jako ukryte odsetki, co niewątpliwie zmierzało do obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych. Wniosek ten jest tym bardziej uzasadniony, że w umowie nie ustalono oprocentowania pożyczki, czyli nie umówiono się o odsetki kapitałowe. Fakt, że pożyczkodawca nie określił odrębnie wysokości opłaty administracyjnej ani wysokości odsetek nie pozwala Sądowi dokonać oceny zasadności tych żądań. Nie wiadomo bowiem, w jakiej części opłata ta stanowi rzeczywiście opłatę administracyjną, a w jakiej odsetki. Z tego względu żądanie pozwu w tej części musiało podlegać oddaleniu. Odnosząc się zaś do postanowienia wzorca umownego, określającego obowiązek zwrotu kosztów w związku z działaniami windykacyjnymi, wskazał Sąd I instancji na wyrok Sądu Okręgowego – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 6 sierpnia 2009 roku, sygn. akt XVII AmC 624/09, zgodnie z którym Sąd uznał następujące postanowienia wzorca umowy za niedozwolone: „w przypadku niewykonania zobowiązań wynikających z niniejszej

umowy Kredytobiorca poniesie koszty związane z monitorowaniem Kredytobiorcy: 1) telefoniczne upomnienie Kredytobiorcy związane z nieterminową spłatą kredytu - 13 PLN; 2) korespondencja kierowana do Kredytobiorcy związana z nieterminową spłatą kredytu (zawiadomienie, upomnienie, prośba o dopłatę, wystawienie Bankowego Tytułu Egzekucyjnego), za każde pismo. Opłata za korespondencję kierowaną do poręczycieli Bank obciąża dodatkowo Kredytobiorców według tych samych stawek - 15 PLN; 3. wyjazd interwencyjny do Kredytobiorcy - 50 PLN". Kwestia dopuszczalności pobierania opłat za czynności windykacyjne podejmowane przez wierzyciela była przedmiotem wielu wypowiedzi w orzecznictwie. Sądy zwracały uwagę, że chociaż przyjmuje się, iż możliwe jest zastrzeżenie umowne w relacji z konsumentem obowiązku uiszczenia dodatkowej opłaty za wezwanie do zapłaty, obok odsetek, to jednak opłata dodatkowa konkretnie określona, powinna jedynie zrekompensować koszty rzeczywiście powstałe wskutek wystosowania do klienta monitu. Istotne jest by określona umową kwota za wystosowanie monitu nie była rażąco wygórowana lub żeby dana czynność związana z pobraniem opłaty nie była nadużywana. W przeciwnym wypadku, postanowienia zastrzegające obowiązek zapłaty takich opłat, wypadnie ocenić jako klauzulę abuzywną. W przekonaniu Sądu Rejonowego opłaty za poszczególne czynności windykacyjne nie znajdują swojego ekonomicznego uzasadnienia i nie pozostają we właściwej proporcji do kosztów rzeczywiście poniesionych przez pożyczkodawcę w związku z podjętymi czynnościami windykacyjnymi. Zwraca szczególną uwagę fakt, że wysokość opłat za upomnienie jest uzależniona od kwoty udzielonej pożyczki i czasu opóźnienia, co każe wątpić w to, aby celem tego postanowienia umownego był tylko zwrot rzeczywiście poniesionych z tytułu skierowania do dłużnika wezwania do zapłaty kosztów. W przypadku, gdy wysokość pożyczki opiewała na kwotę 1.600 zł, koszt wezwań do zapłaty wynosił od 90 zł do 170 zł, właśnie w zależności od czasu opóźnienia. Ponadto wskazać trzeba, iż z doświadczenia życiowego wiadomym jest, że ani wykonanie telefonu ani wysłanie wiadomości SMS nie stanowi kosztu ani kosztu 170 zł ani nawet kosztu 90 zł.

Apelację od tego wyroku w części oddalającej powództwo złożyła strona powodowa. Zarzuciła Sądowi Rejonowemu naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy tj. art. 339 § 2 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie, e przytoczone przez stronę powodową twierdzenia faktyczne dotyczące naliczania opłaty administracyjnej oraz kosztów windykacji budzą uzasadnione wątpliwości, co z kolei wyklucza możliwość przyjęcia za prawdziwe twierdzeń powódki oraz naruszenie przepisów prawa materialnego, które miało wpływ na wynik sprawy tj. art. 58 § 1 k.c. w zw z art. 385¹ k.c. poprzez uznanie, że postanowienia umowy dotyczące opłaty administracyjnej oraz kosztów windykacji stanowią klauzulę abuzywną. W konkluzji wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku przez uwzględnienie powództwa w całości z zasądzeniem kosztów procesu.

Sąd Okręgowy zważył,

co następuje :

Apelacja jest bezzasadna. Jak stanowi przepis art. 505¹³ § 2 k.p.c. w postępowaniu uproszczonym jeżeli sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego, uzasadnienie wyroku powinno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

Zarzut naruszenia przepisu art. 339 § 2 k.p.c. jest chybiony. Sąd I instancji w sposób precyzyjny wskazał na wątpliwości dotyczące naliczania opłaty administracyjnej oraz kosztów windykacji. Bez znaczenia są tu twierdzenia faktyczne apelacji co do kosztów utrzymania portalu internetowego, nie podniesione nota bene przed Sądem Rejonowym, istotne są bowiem koszty związane z udzieleniem konkretnej, indywidualnie określonej pożyczki. W świetle wyводу Sądu Rejonowego, jego wątpliwości należy uznać za uzasadnione.

Wbrew tezie apelacji, postanowienia umowy dotyczące opłaty administracyjnej oraz kosztów windykacji to klauzule abuzywne. Taką tezę Sąd Rejonowy w sposób niezwykle trafny uzasadnił. Sąd Okręgowy podziela wszystkie rozważania Sądu Okręgowego, co zwalnia Sąd II instancji z obowiązku powtórzenia wyводу, który musiałby być tu identyczny.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację.